

Список використаних джерел

1. Чувардинський О.Г. Громадянське суспільство в Україні: становлення, функціонування, перспективи розвитку: автореф. дис... докт. політ. наук: 23.00.02. Львів, 2009. 35 с.
2. Кипич І.В. Роль ЗМІ в розвитку правової держави, демократії та громадянського суспільства в сучасній Україні. Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. пр. Одеса: Юрид. л-ра, 2012. Вип. 67. С. 210-213.

*Кузь М.І.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права і процесу ТНЕУ
Зайцева-Калаур І.В.*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЗМІНИ УМОВ ДОГОВОРУ» В ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

У період дії договору, з огляду на стрімку зміну ринкових умов, економіки, законодавства держави, можуть виникнути певні обставини, які істотно впливають на порядок виконання умов договору. У зв'язку зі впливом вказаних змін на порядок виконання зобов'язань, визначених договором, виникає необхідність у межах дії договору внести зміни до окремих його умов. Зміна договору означає, що за збереження його сили в цілому та чи інша умова або деякі з них, у тому числі пов'язані з виконанням договірних зобов'язань, формулюються по-новому порівняно з тим, як це було зафіксовано спочатку під час укладення договору.

Порядок зміни умов договору передбачено положеннями Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1]. Разом з тим, поняття «зміна договору» чи «зміна умов договору» не знаходять відображення в нормах ЦК України, що призводить до ситуації наявності механізму регулювання договірних правовідносин за відсутності фундаментального поняття, що можна вважати прогалиною сучасного цивільного законодавства.

Так, відповідно до ст. 651 ЦК України зміна договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено законом або не передбачено самим договором. Тобто для внесення змін у чинний договір необхідна згода сторін та належне оформлення цієї угоди.

Можливість внесення змін у договір за згодою сторін зумовлюється одним із принципів цивільного права – принципом свободи договору, з огляду на який сторони договору на свій розсуд можуть укласти, розривати договір, а також вносити до нього відповідні зміни. Учасники договірних відносин можуть у будь-який час домовитися про внесення змін чи доповнень до умов договору. Договір буде вважатися зміненим із моменту укладення угоди сторонами про його зміну та надання цій угоді належної форми.

Зміни договірних правовідносин відображається у збереженні договірних зв'язку між контрагентами з певним корегуванням обсягу їх прав та обов'язків, що може відбуватися у різних формах. Загалом така зміна

договірному правовідношенню може виражатися: а) у зміні суб'єктів договірному правовідношенню (ст. 512, 520 ЦК України); б) у зміні об'єкта договірному правовідношенню; в) у зміні його змісту.

Зміна умов договору впливає на динаміку договірному зобов'язання, оскільки одночасно припиняються чи змінюються первісні підстави виникнення договірному зобов'язання. При зміні умов договору договірне зобов'язання продовжує дію, але у зміненому вигляді на підставі, що має похідний характер.

Для характеристики поняття зміни договору не має значення ні кількісна сторона, оскільки змінені можуть бути відразу всі умови договору, ні якісна сторона договору, тобто які умови договору змінюються і в якому обсязі. Зміні можуть бути піддані будь-які умови договору, а саме: про предмет, про спосіб виконання, про місце або термін виконання тощо. Зміна договору не завжди зачіпає зміст основного зобов'язання, оскільки можуть бути змінені умови, що встановлюють додаткові зобов'язання, права і обов'язки на випадок його порушення тощо.

Згідно положень ч. 1 ст. 653 Цивільного кодексу України зміні підлягає предмет, місце, строки виконання, проте вказаний перелік не є вичерпний, що дає підстави для широкого тлумачення норми.

Цивільне законодавство не містить прямої вказівки щодо того, які істотні умови договору допустимі для зміни, а які договірні умови не підлягають зміні під впливом будь-яких обставин. Усі елементи структури правовідносин можуть зазнавати змін під впливом юридичних фактів [2, с. 12].

Таким чином, підставами зміни цивільно-правового договору слід вважати юридичний факт чи їх сукупність, тобто життєву обставину або сукупність обставин, з якими норми цивільного права пов'язують зміну договору. Такі обставини мають юридичну силу лише для тих суб'єктів правовідносин, які знаходяться у договірних відносинах, а не будь-яких суб'єктів цивільних правовідносин.

Тому, зважаючи на вище викладене, ми поділяємо позицію Т. О. Родман, яка під зміною умов договору пропонує розуміти зміну його умов із збереженням моделі договору, проте колишні права та обов'язки можуть припинитися повністю або частково, внаслідок чого виникають нові. На думку дослідниці зміна розглядається як послідовність дій та стадій, які засновані на певних діях сторін правовідношення, що виражається в різноманітних способах узгодження нових умов договору шляхом волевиявлення [3, с. 48]. Зміна договору означає, що при збереженні його сили в цілому та чи інша умова або кілька з них, в тому числі ті, що пов'язані з виконанням договірних зобов'язань, формулюються по-новому порівняно з тим, як це було зафіксовано початково при укладенні первісного договору. Зміна договору спрямована не на ліквідацію укладеного сторонами договору, а лише на зміну окремих його умов шляхом вчинення, як правило, обома сторонами відповідних юридичних дій, які за своєю природою є правочином.

За своєю юридичною природою дія сторін зі зміни договору є не простою домовленістю, а договором, оскільки в ньому міститься згода сторін, спрямована на зміну цивільних прав та обов'язків. Тому такі дії підпорядковуються загальним правилам щодо порядку укладення договору з урахуванням того, що сторони не укладають новий договір, а змінюють існуючі договірні умови. Виходячи з цього, зміна договору – це зміна його умов із

збереженням моделі договору, тобто ознаки початкового зобов'язання залишаються незмінними.

Зважаючи на наведене, можна виділити ознаки зміни договірної зобов'язання до яких слід віднести наступні: а) при зміні умов договору договірне зобов'язання продовжує дію, але у зміненому вигляді на підставі, що має похідний характер; б) зміна договірної зобов'язання відображається у зміні його структурних елементів (суб'єкт, об'єкт чи зміст); в) зміна договірної зобов'язання відбувається внаслідок настання певних підстав – юридичних фактів; г) спрямованість на майбутнє, тобто сторони не повертаються до попереднього стану.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 435-4. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
2. Ромащенко І.О. Зміна та припинення цивільного правовідношення як способи захисту цивільних прав: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2014. 18 с.
3. Родоман Т.О. Характеризуючі ознаки поняття «зміна умов договору» в цивільному законодавстві України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 4 (75). С. 46-50.

Кузяк І.І.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: доцент, к.ю.н. кафедри
конституційного, адміністративного та
фінансового права ЮФ ТНЕУ
Росоляк О.Б.

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У КОНТЕКСТІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Вступ. Економічне зростання держави в цілому до значної міри залежить від рівня адміністративного управління. Позитивні зрушення у цій сфері в Україні можливі внаслідок взаємозв'язку урядових інституцій та відомств із органами управління на місцях, а також децентралізації - через створення об'єднаних територіальних громад, передачу їм повноважень та надання можливостей впливати на усі сфери життя регіону. У зв'язку із цим є зрозумілою необхідність реформи адміністративного управління - розробки нової політики і стратегії, які б дозволили вирішити глобальні проблеми регіонів, забезпечити не тільки теперішнє, але і майбутнє суспільство ресурсами, необхідними для задоволення його потреб. Проте для ефективної реформи необхідно проаналізувати досвід зарубіжних країн, зважити всі переваги та недоліки.

Виклад основного матеріалу. Відносини, що супроводжують адміністрування характеризуються підпорядкованістю переважно закону, а не